

 Zdravstveni dom Brežice	NAVODILA ZA PACIENTE ULTRAZVOČNE PREISKAVE V NOSEČNOSTI	Številka navodila: NP DZZ 03
		Verzija: 01 Datum: 5. 6. 2025

V prenatalno varstvo nosečnic spadajo tudi ultrazvočne (UZ) preiskave plodu, ki so opredeljene v Pravilniku za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Uradni list RS, št. 19/98, 47/98, 26/00, 67/01, 33/02, 37/03, 117/04, 31/05, 83/07, 22/09, 17/15, 47/18, 57/18, 57/18, 57/21, 162/21, 39/23, 93/23, 125/23, 18/24 in 53/24). Vsem nosečnicam pripadajo štiri UZ preiskave: tri kot del sistematičnih pregledov in eden v sklopu presejanja za kromosomopatije, dodatni UZ pregledi se opravijo ob ustreznih indikacijah.

Prva UZ preiskava

Opravi se ob prvem pregledu v nosečnosti med 8. in 12. tednom nosečnosti. Namenjena je ugotavljanju vitalnosti nosečnosti (da je plod živ), potrditvi višine nosečnosti, opredelitvi morebitne večplodne nosečnosti in izključitvi nepravilnosti zgodnjih oblik nosečnosti. Izključuje se tudi nepravilne tvorbe v spodnjem delu trebuha. Običajno opravimo preiskavo skozi nožnico, zato prosimo, da pred preiskavo izpraznite mehur.

Druga UZ preiskava (»nuhalna svetlina«)

Opravi se med 11. in 14. tednom nosečnosti v okviru presejanja za kromosomopatije pri plodu. Opravljajo jo izključno za to usposobljeni ginekologi z opravljeno licenco FMF (Fetal Medicine Foundation). Poleg UZ preiskave (natančen pregled ploda in njegovega razvoja v prvem trimesečju, vključno z meritvijo nuhalne svetline) se opravi tudi odvzem krvi za biokemični test (t.i. dvojni test). Preiskava pripada vsem nosečnicam, na preiskavo pa se k ustreznemu izvajalcu nosečnica naroči sama. Pri izvajalcu tudi prejme podrobnejša pojasnila.

Tretja UZ preiskava (»morfologija«)

Opravi se med 20. in 22. tednom nosečnosti. Plod pregledujemo z UZ sondo preko trebušne stene, med preiskavo ležite na hrbtu. Ker nekatere kreme in geli otežijo prehajanje UZ valov in s tem vplivajo na slabšo kvaliteto slike, vas prosimo, da si na dan preiskave ne nanašate nobenih krem na predel trebuha. UZ sonda ustvari gibljivo sliko, ki omogoči, da plod izmerimo in pregledamo posamezne plodove dele in organe. Te je včasih težko zanesljivo prikazati in ugotoviti primerno rast in strukturo, vendar se bo preiskovalec potrudil ugotoviti oz. izključiti večje razvojne nepravilnosti pri plodu, ki jih je načeloma možno opredeliti v tem obdobju. Občasno je zaradi različnih razlogov potrebno preiskavo ponoviti. Poleg ploda pregledamo tudi posteljico, popkovnico in ocenimo količino plodovnice. Običajno ob tej preiskavi ugotovimo tudi spol ploda (točnost določitve je 95%), vendar ne vedno. Samo za namen opredelitve spola ploda se UZ ne izvaja. Če ne želite izvedeti spola ploda, na to opozorite preiskovalca. Večina plodov je zdravih, vendar imajo nekateri lahko resne nepravilnosti ali težave, ki se lahko pokažejo že zgodaj v nosečnosti ali pa šele pozneje v nosečnosti, lahko šele po porodu. Če resnično ne želite vedeti, ali se vaš plod neustrezno razvija in ali ima razvojne nepravilnosti, imate možnost, da UZ preiskavo zavrnete. Sicer smatramo, da želite biti seznanjeni z vsemi ugotovitvami.

Vseh razvojnih nepravilnosti, tudi takih, ki lahko povzročajo resne težave, ne moremo videti. To pomeni, da tudi če je preiskava v mejah normalnega, obstaja možnost, da bo vaš otrok imel prirojene nepravilnosti. Spodaj so našteje različne razvojne nepravilnosti in podatek, kako pogosto jih odkrijemo ob UZ preiskavi. Če bo preiskovalec ugotovil nepravilnosti v plodovem razvoju, vam bo to takoj povedal, za obširno razlago in razgovor pa boste verjetno napoteni k specialistu. Funkcionalnih motenj kot je npr. cerebralna paraliza z UZ preiskavo ni možno videti ali jih napovedati.

Anomalija	Delež odkritih nepravilnosti
Anencefalija	98%
Odprta spina bifida	90%
Razcep ustnice	75%
Diafragmalna kila	60%
Gastroshiza	98%
Popkovna kila	80%
Večje srčne napake (transpozicija velikih žil, AV septum defekt, Tetralogija Fallot, Sindrom hipoplastičnega levega srca)	50%
Obojestranska agenezija ledvic	84%
Smrtne skeletne displazije	60%
Edwardsov sindrom (trisomija 18)	95%
Patau sindrom (trisomija 13)	95%

Običajno, ne pa nujno, se ob tem pregledu opravi tudi pregled in meritev dolžine materničnega vratu, kar najbolj zanesljivo izmerimo z vaginalnim UZ (skozi nožnico).

Četrta UZ preiskava

Opravi se med 35. in 37. tednom nosečnosti. Namenjena je ugotavljanju primerne rasti ploda, preveri se tudi vstava ploda in količino plodovnice.

Izjava preiskovanke: Razumem potek opisane diagnostične preiskave in razloga za njeno izvedbo. Razumem, da normalen izvid ne zagotavlja rojstva popolnoma zdravega in normalno razvitega otroka. Preiskave, ki bi odkrila vse napake, NI.

Izjavljam, da sem prejela odgovore na vsa vprašanja, povezana s preiskavo. Odločam se za ultrazvočno preiskavo in svobodno privolim v pregled, kar potrjujem s podpisom soglasja.

Ime in priimek nosečnice: _____

Podpis:

Ime in priimek zdravnika: _____

Podpis: